

25.10.2022

EOAK/1510/2021

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Kristian Holman

ESITUTKINTOJEN KESTOON POLIISISSA ON MONIA SYITÄ MUTTA VÄHÄN PARANNUSKEINOJA

1 ASIAN VIREILLETULO

Asianmukainen esitutkinta ja sen viivytyksetön toimittaminen on tärkeää koko rikosoikeudellisen järjestelmän toimivuuden ja uskottavuuden kannalta. Esitutinnan kesto on yksi varsin tavallinen oikeusasiamiehelle tehtyjen poliisia koskevien kantelujen aihe.

Laillisuusvalvonnassa on havaittu, että esitutinnan viipymisen syynä on usein enemmänkin viranomaisten voimavaroihin liittyvät kysymykset kuin yksittäisten virkamiesten laiminlyönnit. Oikeusasiamiehen tehtävänä ei sinänsä ole vaikuttaa viranomaisten resursseihin tai niiden kohdentamiseen. Vakiintuneesti on kuitenkin katsottu, että jos resurssitilanne johtaa perusoikeuksien toteutumatta jäämiseen, laillisuusvalvonnassakaan ei voida ohittaa resursointiin liittyviä kysymyksiä. Viranomaisen voimavaroihin liittyvillä seikoilla ei lähtökohtaisesti voida perustella poikkeamista siitä, mitä esimerkiksi perustuslain 21 §:n oikeusturvaa koskeva säännös julkiselta vallalta edellyttää.

Poliisihallituksen tehtävänä on poliisin hallinnosta annetun lain 4 §:n mukaan suunnitella, kehittää, johtaa ja valvoa poliisitoimintaa muun muassa poliisilaitoksilla. Tiedossani myös oli, että vuonna 2021 Poliisihallituksen poliisilaitoksilla tehtävillä laillisuusvalvontatarkastuksilla yksi painopistealue oli nimenomaan esitutkintojen kesto.

Näistä syistä päätin ottaa eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 4 §:n nojalla selvitettäväksi, mistä syistä esitutkinnot Poliisihallituksen käsityksen mukaan viipyvät ja mitä keinoja Poliisihallitus katsoo olevan esitutkintojen keston lyhentämiseen. Tarkoitukseni oli arvioida yleisemminkin esitutkintojen keston liittyviä kysymyksiä.

2 SAADUT SELVITYKSET

Poliisihallitus on 27.1.2022 antanut selvityksensä, jonka liitteenä on poliisitoimintaa ohjaavan Poliisihallituksen poliisitoimintayksikön selvitys, jossa on vastattu esittämiini kysymyksiin esitutkinnan viiveisiin vaikuttaneista syistä ja keinoista tutkinta-aikojen lyhentämiseksi.

2.1 Poliisihallituksen poliisitoimintayksikön selvitys

2.1.1 Tilastotietoja

Seuraavassa kuvataan rikostorjunnan tilaa muutamien poliisin mittareiden ja lukumäärätietojen pohjalta.

Rikostutkinnassa avoimien rikosasioiden määrä on kasvanut viime vuosien aikana niin, että avoimia rikosasioita on ollut vuositasolla seuraavasti:

2018: 81 719

2019: 99 496

2020: 123 253

2021: 132 226 (tammi–lokakuu)

Aikaisempiin ajanjaksoihin verrattuna (eli ennen vuotta 2018) avoimien rikosasioiden määrä on vuosina 2018–2021 noussut merkittävästi. Parin viime vuoden aikana rikosasioiden määrä on noussut merkittävästi erityisesti Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan poliisiyksiköissä.

Määrällisesti rikoslakirikosten määrä on kehittynyt vuosien saatossa seuraavasti:

2018: 321 371

2019: 337 203

2020: 410 590

2021: 320 967 (tammi–marraskuu)

Yli 24 kuukautta vanhoja rikosasioita on valtakunnan tasolla ollut avoinna seuraavasti:

2018: 3 984

2019: 4 572

2020: 5 217

2021: 6 075 (tammi–lokakuu)

Poliisihallituksen poliisitoimintayksikön tekemien havaintojen mukaan vanhojen avoinna olevien rikosasioiden määrä on kasvanut eniten Itä-Uudenmaan, Hämeen, Pohjanmaan ja Lounais-Suomen poliisilaitoksilla.

2.1.2 Esitutinnan viivästymiseen vaikuttavia tekijöitä

Poliisihallituksen poliisitoimintayksikkö katsoo, että esitutinnan viivästymiseen vaikuttavat kokonaisvaltaisesti poliisin esitutinnan toimintaympäristön muutokset. Yksikkö nostaa esiin, että ongelma ei ole vain esitutkinnassa olevien rikosten määrän kasvu vaan myös rikosten tekotavan ja/tai tutkintatavan monimutkaistuminen ja rikostorjunnan tehtävien määrämuotoistuminen, jolloin rikoksen tutkintaan kuluu enemmän aikaa.

Digitalisaation kehitys

Ensimmäisenä esimerkkinä poliisitoimintayksikkö mainitsee digitalisaation kehityksen, jonka seurauksena lähes jokaiseen esitutkintaan liittyy tietoteknistä tutkintaa. Tietoteknistä tutkintaa vaativan esitutkinnan toimintaympäristön muutos on vaikuttanut siihen, että laitteisiin kohdistuvien pakkokeinojen määrä on kasvanut laite-etsintätyön kasvaessa. Tietotekninen tutkinta on ruuhkautunut ja se heijastuu vahvasti kaikkeen esitutkintaan. Ilmiöseurannasta voidaan tämän osalta mainita verkkoavusteisten rikosten lisääntyminen. Yksittäisistä rikoksista tai rikoskokonaisuuksista viime vuosilta voidaan mainita ns. Vastaamo-tietomurto, jossa asianomistajia on yli 20 000. Tullin paljastama nettihuumekauppaan liittyvä Silkkitie-kokonaisuus toi poliisille esitutkintaan tuhansia huumausainerikoksia tai huumausaineen käyttörikoksia.

Päivittäisrikollisuuden tila

Toiseksi esimerkiksi poliisitoimintayksikkö nostaa esiin päivittäisrikollisuuden tilan. Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muuten on syytä epäillä, että rikos on tehty. Tästä pääsäännöstä poliisi voi poiketa vain rajatusti. Esikäsitteily-yksiköissä poliisin arkipäivää on suurten datamassojen käsittely sekä suunnittelu toiminnon tehostamiseksi ja nopeuttamiseksi. Tämä toiminto valitettavasti näyttäytyy usein kansalaisille siltä, että poliisi ei tutki heidän rikoksiaan, koska esitutkinnan rajoitusten ja keskeytysten määrä on suuri tavanomaisissa ja pienehköissä rikoksissa, kuten vähäisten seuraamusten omaisuus- ja henkilövahingot, joita on esim. näpistys, varkaus, vahingonteko ja pahoinpitelyrikokset. Nykyisessä mallissa esitutkinta joudutaan suorittamaan yleensä jo niin pitkälle, ettei rajoittaminen säästä poliisin voimavaroja vakavampien rikosten tutkintaan.

Perusteluvollisuuden merkityksen korostuminen

Kolmantena esimerkkinä poliisitoimintayksikkö mainitsee perusteluvollisuuden toimintaympäristön muutoksen. Perusteluvollisuuden merkityksen korostuminen näkyy poliisissa eniten pienissä rikosasioissa, joita määrällisesti on eniten.

Ratkaisun tekemiseen menee kirjattavien asioiden määrän johdosta suhteellisen paljon työtunteja tutkinnanjohtajilta, vaikka itse asia olisikin hyvin selkeä. Poliisi pitää perusteluvollisuuden merkitystä olennaisena, mutta suhteutettuna nykyiseen työtaakkaan perusteluvollisuus näyttäytyy kohtuuttomalta.

Kansainvälistymisen kasvu

Neljäntenä esimerkkinä on kansainvälistymisen kasvu. Esitutkintojen kansainväliset kytkennät edellyttävät lukuisia oikeusapupyynnöitä sekä eurooppalaisia tutkintamääräyksiä, joiden toteuttamisen nopeus riippuu myös vastaanottavan maan viranomaisten toiminnasta. Kansainvälinen rikollisuus ei enää ole yksittäisten kansainvälisten rikollisverkostojen paljastamista ja seurantaa, vaan digitalisaation myötä kansainvälisen verkostoitumisen kynnyks on merkittävästi madaltunut ja mahdollistunut laajemmalti. Lisäksi kansainvälistyminen näkyy myös päivittäisrikostutkinnassa, jossa vieraskielisen asianosaisten tukipalveluihin käytetty aika pidentää esitutkinnan kestoa. Vieraskielisten asianosaisten määrä on viime vuosina kasvanut samassa suhteessa, miten maahanmuuton kehitys Suomessa yleisestikin on kehittynyt. Suomen ja ruotsin kielen harvinaisuus maailmanlaajuisesti sekä Suomen tulkki- ja kääntäjämarkkinoiden tilanne ei palvele parhaalla mahdollisella tavalla esitutkinnan joutuisuutta kielivaatimusten täyttämässä.

Poliisin resurssien käyttö

Viidentenä esimerkkinä nostetaan esiin poliisin resurssin käyttö. Poliisin taloussuunnittelu perustuu vuosittaiseen resurssitarpeen suunnitteluun ja korjausliikkeitä pyritään tekemään tilapäisillä kohdentamisilla. Tilapäiset kohdentamiset aiheuttavat poliisissa kuitenkin sen, että resurssipoistumaa on tällöin toisaalla ja ongelma siirtyy. Valvonta- ja hälytystoiminnan tarpeet on Suomessa nähty ensisijaisiksi väestön henkeä ja terveyttä uhkaavien akuuttien tilanteiden turvaamiseksi, jolloin rikostorjuntaan painotus jää tämän taakse henkilöstöresursseja jaettaessa. Tämä välttämätön painotus näkyy valitettavasti myös jo rikostutkinnan henkilöstössä ja esitutkinnan henkilöstön vaihtuvuus on suurta pääsääntöisesti työhyvinvointi- ja työn mielekkyyssyistä.

Henkilöstön vaihtuvuuden seuraukset näkyvät myös esitutkinnan kestossa, koska uusi henkilö vaatii enemmän perehdyttämistä ja esitutkinnalla saattaa olla kestopensa aikana monta eri vastuullista rikostutkijaa. Eniten henkilöstön vaihtuvuuden vaikutus näkyy päivittäisrikostutkinnassa. Rahoituksesta johtuviin varsinkin lyhyisiin määräaikaikaisuuksiin ei jo rekrytointiprosessin keston johtuvista syistä saada rekrytoitua sijaisia, jolloin asian tutkinta siirtyy toiselle tai odottaa henkilöstöä.

Useat poliisiyksiköt ovat resurssien käytön osalta esittäneet huolensa myös siitä, että mahdollisuudet resurssien joustavaan käyttöön poliisiyksiköissä ovat usein varsin vähäisiä ja ehkä jopa keinotekoisia. Tämä johtuu siitä, että varsin usein resurssin käyttö on sidottu tiettyihin ehkä ajallisesti rajattuihin tai muunlaisiin rikostorjuntateemoihin, jolloin kyseisen resurssin hyödyntäminen edes tilapäisesti muissa toiminnoissa voi olla mahdotonta.

Rikosten laadun ja laajuuden muuttuminen vaativammaksi

Kuudentena esimerkkinä poliisitoimintayksikkö haluaa tuoda esiin rikosten selvittämisen vaatimusten kasvun. Esitutkintaan tulleiden erityisen vakavien tai vaativien rikosten osalta määrät eivät ole kasvaneet merkittävästi, mutta asiakokonaisuuksien laatu ja laajuus ovat muuttuneet huomattavasti vaativimmiksi viimeisten vuosien aikana. Huomattavin muutos on tutkintaan liittyvän datamäärän kasvu. Digitalisaatio on lisäksi mahdollistanut nopeaan tiedonvaihdon ja tiedonsiirron ajasta ja paikasta riippumattomasti, jolloin poliisin reagointiaika on lyhentynyt. Nämä muutokset yhdistettynä viranomaisen perusteluvollisuuteen luovat poliisille haasteen reagoida tehokkaasti ja mahdollisimman aikaisessa vaiheessa rikolliseen toimintaan. Vaativien ja törkeiden rikosten alkutoimet on kyettävä aloittamaan viivytyksettä tutkinnan turvaamiseksi, jolloin aloitustoimien aikana muiden rikosten tutkinta odottaa.

Lainsäädännölliset muutokset

Seitsemäntenä esimerkkinä ovat lainsäädäntökehityksen vaikutukset resurssitarpeeseen. Uuden tai muuttuvan lainsäädännön edessä esitutkintaviranomaiselle säädettävät uudet lakisäätteiset tehtävät tai lisätehtävät kasvattavat rikostorjunnassa tutkinta-aikaa, mikäli uuden tai muuttuvan lainsäädännön johdosta rikostutkijan työhön tulee uusia lyhyitäkin muita tehtäviä, jotka ovat pois tutkintatehtävistä. Vain suoraan tutkintatehtävään käytetty aika edistää tutkinnan valmistumista. Esimerkkinä mainitaan vangin säilytys. Esitutkinnan ollessa kesken vangin säilytyspaikkaan poliisivankilan ulkopuolella on kymmenien kilometrien matka, jolloin kuulustelumatkat vievät ison osan tutkinta-ajasta. Yksittäisenä uudistuksena tilanne ei ole merkittävä, mutta muutoskokonaisuutta tarkasteltaessa voidaan havaita, että poliisin uudet tai lisätehtävät ovat viimeisten vuosien aikana olleet kasvussa. Toisena esimerkkinä mainitaan pakkokeinolain ja esitutkintalain uudistukset, joissa suunnitellaan poliisille lisää tehtäviä. Kolmantena esimerkkinä lainsäädännöstä otetaan esille myös todistamiskieltoihin liittyvät vaikutukset käytännössä. Korkeimman oikeuden tuoreen ratkaisun (KKO 21/47, 6.10.2021) mukaan poliisilla ei ole oikeutta tutkia potilasrekisteriä henkilö- ja yhteystietojen osalta.

2.1.3 Yhteenvetoa esitutinnan viipymiseen vaikuttavista tekijöistä

Poliisihallituksen mukaan esitutkinta on tänä päivänä asioiden laajuuden ja laadun osalta muuttunut merkittävästi siitä, mitä se oli ennen yhteiskunnan nopeaa teknistymistä ja kansainvälistymistä. Edellä mainitut muutokset on pyritty huomioimaan esimerkiksi toimivaltuuksia koskevassa sääntelyssä, mutta niiden vaikutusta henkilöstöresurssiin ei ole riittävässä määrin huomioitu.

Vaikka esitutkintalaissa eri tavoin turvataan epäillyn asema esitutkinnassa, esimerkiksi epäillyn oikeus avustajaan ja asianosaisjulkisuus, ei tämä kuitenkaan ole omiaan monestikaan nopeuttamaan esitutkinnan suorittamista. Useissa tapauksissa epäillyn henkilön intressi esitutkin-taa ja siinä kertynyttä aineistoa kohtaan herää vasta tilanteessa, missä henkilöllä on käytössä esitutkinta-aineisto kokonaisuudessaan. Mikäli epäilty vasta tässä vaiheessa tuo esiin uusia seikkoja asiaan liittyen ja joita sen johdosta ryhdytään tarkemmin selvittämään, on se luonnollisestikin omiaan pidentämään esitutkintaan kuluva aikaa.

Esitutkintaviranomainen ei myöskään itse voi vaikuttaa siihen, missä määrin sille tehdään tutkintapyyntöjä. Tämä merkitsee sitä, että tutkittavaksi tulevien asioiden määrä ei ole vakio esimerkiksi henkilöresurssin käytön suunnittelun näkökulmasta vaan suuretkin heilahtelut tutkittavien asioiden määrissä ovat mahdollisia. Heilahtelua aiheuttavat erittäin laajat rikoskokonaisuudet, mutta myös se, että poliisille tehdään runsaasti sellaisia tutkintapyyntöjä, joissa ei tosiasiallisesti ole kyse rikoksen selvittämisestä vaan enemmänkin siviilioikeudellisesta tai muusta henkilön epäselväksi kokemasta asiasta. Poliisi koetaankin monesti eräänlaisena yleisenä selvittelyviranomaisena. Koska esitutkintaviranomaiselle toimitetut edellä kuvatun kaltaiset tutkintapyyntöksi nimetyt asiakirjat tulee kuitenkin myös käsitellä sekä päättää, kuuluu esitutkintaviranomaisen työaikaa sellaisiin tehtäviin, joissa ei ole kyse tarpeesta saada rikoksen johdosta oikeusturvaa.

Poliisihallituksen poliisitoimintayksikkö ei näe, että olisi merkittäviä poliisiyksikkökohtaisia eroja esitutkintojen kestossa. Poliisilaitosten alueelliset erot perustuvat esim. maantieteellisiin painotuksiin perustuviin seikkoihin, poliisilaitosten kokoon liittyviin rakenne-eroihin sekä yksittäisten rikosilmiöiden painopisteisiin ja mahdollisiin työvoiman käytön kohdistamisiin.

Lopuksi poliisitoimintayksikkö toteaa, että tarkasteltaessa esitutkinnan tilaa ja erityisesti henkilöresurssin tilaa pelkästään rikostorjunnan tunnuslukujen valossa, on huomattava, että luvut usein kuvaavat rikostorjunnan tilaa kokonaisuutena, eivät pelkästään varsinaisen rikostutkinnan osalta. Esimerkiksi sen suhteen, miten rikostorjunnan henkilöstön työaika jakautuu rikosten selvittämistehtävien ja muiden rikostorjuntatehtävien välillä ei ole tällä hetkellä saatavissa kattavaa tilastotietoa.

Selvää kuitenkin on, että mitä enemmän rikostorjunnan tehtäväkenttä monipuolistuu ja hajautuu, vaikuttaa se ilman resurssilisäyksiä siihen, missä määrin työaikaa on kohdennettavissa rikosten selvittämistehtäviin.

2.1.4 Tehdyt toimenpiteet viivästymisten johdosta

Poliisihallitus ja poliisiyksiköt seuraavat aktiivisesti esitutinnan kestoa kuvaavia mittareita. Seurannasta on ilmennyt, että tilanne ei ole eskaloitunut koronan tai muun vastaavan yksittäisen syyn johdosta vaan tilanne on hiljalleen kumuloitunut ja erityisesti viimeisen viiden vuoden aikana esitutinnan kestoa kuvaava käyrä on ollut vain kasvusuuntainen. Poliisitoimintayksikkö edellyttää esitutinnan kestoa kuvaavien mittareiden aktiivista seurantaa osana päivittäisjohtamista.

Esitutkintalain hallituksen esityksessä 222/2010 on todettu, että ”On kuitenkin huomattava, että esitutinnan kiireellinen toimittaminen ei ole itseisarvo. Asia on riittävästi ja huolellisesti selvitettävä esitutkinnassa. Asian nopea käsittely ei saa myöskään vaarantaa esimerkiksi epäillyn mahdollisuuksia järjestää puolustuksensa. Muutenkaan kiirehtiminen ei saa kielteisellä tavalla vaikuttaa asianosaisten oikeuksiin.” Tutkinta-aikoja riittävän lyhyenä pidettäessä ja poliisin toimintaa ohjattaessa on löydettävä tasapaino sen välillä, että esitutkinta saadaan laadukkaasti ja oikeusvarmasti toteutettua ottaen huomioon esitutkintalain 4 luvussa säädetyt esitutinnan periaatteet.

Poliisitoimintayksikkö järjesti Eduskunnan oikeusasiamiehen pyyntöön vastatakseen tilaisuuden poliisilaitosten rikostorjuntasektoreiden vastaavien kanssa, selvittääkseen yksityiskohtaisemmin keskustelutilaisuuden kautta mahdollisia syitä ja ratkaisukeinoja esitutinnan keston tilanteeseen. Poliisiyksiköiden selkeä kanta oli, ettei esitutinnan keston lyhentämiseen kyetä yksin nykyisillä keinoilla.

Poliisi joutuu priorisoimaan rikostutkintaa merkittävän rikosasiamassan edessä ja painotus vakavaan rikollisuuteen on ollut poliisin strategiassa jo pitkään. Esimerkiksi Keskusrikospoliisin tutkintalinjalla priorisointia erityisen vakavissakin rikoksissa joudutaan tekemään ja esim. tietoverkkorikollisuudessa kriittiseen infraan kohdistuneet rikokset pyritään tutkimaan etusijalla. Paikallispoliisissa vastaavia priorisointeja on jouduttu tekemään, mikä on johtanut mm. päivittäisrikostutinnan ja erityisryhmien työnjaon epäsuhtaan. Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat rikokset sekä nuorten tekemät rikokset ovat poliisissa olleet priorisoituna, mutta henkilöstön määrän vähyyden vuoksi erityiskoulutusta vaativissa tehtävissä valitettavasti näkyy esitutinnan kestossa. Priorisointi perustuu siihen, miten kiireellisiä poliisin tutkintatoimenpiteitä esim. pakkokeinoja asiassa edellytetään, rikoksen vakavuusaste huomioiden.

Poliisihallitus ei ole antanut kohdistettua määräystä tai ohjetta esitutkinnan priorisoinnista, koska priorisointi perustuu joka tapauksessa rikoksen vakavuuteen ja rikoksen tutkintaan kohdistuneisiin velvoitteisiin sekä tutkintaryhmäkohtaisesti jatkuvaan tutkintaryhmän tutkinnassa olevien rikosasioiden seurantaan sekä poliisiyksikkökohtaisesti käytettävien resurssien paikalliseen kohdentamiseen parhaillaan käynnissä olevien tutkintojen eteenpäin viemiseksi siinä määrin, mitä se rahoituskehysten ja resurssien vähäisen joustavan käytettävyyden mukaan on mahdollista.

Poliisiyksiköt ovat tehneet lukuisia organisatorisia ja toimintaprosesseihin liittyviä muutoksia ja korjaustoimenpiteitä tilanteen osalta. Kaikissa poliisiyksiköissä on rikosten esikäsittelytoiminto, jonka perustamista yksiköt ovat pitäneet välttämättömänä ja jonka toimintaa yksiköt myös edelleen kehittävät. Esikäsittelytoiminnan avulla rikosprosessiin saatetaan sen kaltaiset asiat, jotka sinne laadun perusteella myös kuuluvat. Esikäsittelyyksiköiden toiminta on siten myös oleellinen tae koko rikosprosessin tarkoituksenmukaiselle toiminnalle.

Poliisiyksiköissä on myös kehitetty niin sanottua yhden kosketuksen periaatteen eli pikatutkinnan mallia, jolla kyetään nopeuttamaan yksinkertaisempien juttujen esitutkintavaihetta.

Poliisiyksiköt ovat tarkastelleet ja kehittäneet eri rikostorjunnan toimintojen prosessikuvauksia ja selkeyttäneet toimijoiden vastuita. Myös esitutkinnan toimintatapoja on tarkasteltu ajankäytöllisestä näkökulmasta. Henkilöstön jaksamisen lisäämiseksi on tehty useita toimenpiteitä ja henkilöstön osaamista on pyritty kehittämään. Yhtenä työhyvinvointiinkin myönteisesti vaikuttavana asiana on koettu se, että työtehtäviä on jossain määrin kyetty monipuolistamaan.

Lisäksi valtakunnallisena toimenpiteenä esitutkinnan nopeuttamiseen, asiakasnäkökulman huomioimiseen sekä toiminnan valtakunnalliseen yhdenmukaistamiseen voidaan nähdä järjestelmäkehityksen mukanaan tuomat keinot. Esimerkiksi sähköinen rikosilmoitusjärjestelmä on omiaan selkeyttämään esitutkintaviranomaiselle tehtyjen ilmoitusten sisältöä ja siten edistämään myös asian myöhempää käsittelyä. Myös sähköisen esitutkintapöytäkirjan kehittämällä pyritään toiminnalliseen ja laadulliseen yhdenmukaisuuteen. Lisäksi poliisiyksiköillä on mahdollisuus ottaa käyttöön sähköinen ajanvarausjärjestelmä myös rikosilmoituksen tekemistä varten, joka mahdollistaa työajankäytönhallinnan lisäämisen.

Poliisihallitus kehittää esitutkinnan kestoon vaikuttavia mittareita ja mittaustapoja, jotta kokonaisuuden hallinta oli paremmin johdettavissa niin Poliisihallituksessa kuin poliisiyksiköissä.

2.1.5 Keinoja tilanteen parantamiseksi

Poliisitoimintayksikön näkemyksen mukaan tarkasteltaessa keinoja esitutkinnan tilan parantamiseksi, voitaneen lähtökohdaksi ottaa se, että rikostorjuntaan ja siten myöskään rikostutkintaan käytettävän henkilöresurssin määrä ei tule lähitulevaisuudessa merkittävästi lisääntymään. Esitutkinnan tilan parantamiseksi käytettävien keinojen tulee siten olla enemmänkin toimintaprosessien tarkastelun pohjalta tehtäviä toimia.

Poliisihallituksen poliisitoimintayksikkö katsoo, että keinot esitutkinnan keston viivästymisiin pitää perustua myös syiden alkulähteisiin. Korjausvelan kirimiseksi on panostettava rikostorjunnan houkuttelevuuteen, jotta poliisin henkilöstö saadaan hakeutumaan rikostorjunnan tehtäviin.

Yksittäiseen rikoslajiin painottuvia resurssikohdentamisia poliisitoimintayksikkö ei katso tarkoituksenmukaisiksi, koska tällöin resurssipula siirtyy ja poliisitoiminnan resurssien itsenäinen kohdentaminen poliisissa estyy rahoituksen määritelmien mukaiseen vaatimukseen, joka sitten rikostorjunnan kenttätasolla saattaa näyttäytyä hyvinkin epäsuhtaiselta. Esimerkiksi tilanteessa, jossa erityisryhmän saadessa lisäresurssia samaan aikaan, kun päivittäisrikostutkinnassa on merkittäviä henkilöstöpuutteita.

Käytössä olevilla poliisin rikostutkinnan henkilöstöresursseilla (huomioituna henkilöstön vaihtuvuus) ja rikosasioiden määrällä ei muutos parempaan ja nopeampaan tutkintaan ole realistinen odotus. Joissakin yksittäisissä rikoslajeissa tutkinta-aikojen säilyttäminen voi olla mahdollista, jos käynnissä olevat tehostamiset toteutuvat suunnitellusti. Esitutkinnan laatuun ei kuitenkaan ole realistista paneutua samaan aikaan tehostamisen kanssa. Esitutkintapakon lieventäminen voisi olla yksi keino tutkinta-aikojen lyhentämiseen ja näin laadun kasvattamiseen lievää vakavammista rikosasioissa. Erityisesti pienimmissä ja vähävaurioisissa rikoksissa, mikäli yleiset tai yksityiset taloudelliset intressit ovat asiassa erittäin pieniä, tulisi jopa selvittää mahdollisuutta voiko poliisin jättää esitutkinnan kokonaan suorittamatta. Pitää kehittää toimenpiteitä, joilla voidaan aikaisempaa tehokkaammin poimia rikosprosessista pois ne asiat, joilla ei ole edellytyksiä edetä rikosprosessin loppuun asti, mikäli poliisin resurssi pidetään nykyisenä. Poliisin tietoon tulee tulevaisuudessa todennäköisesti entistä enemmän tapauksia, joissa asianomistajina voi olla useita tuhansia henkilöitä. Esitutkinta- ja syyteprosessin toteuttaminen viivytyksettä esitutkintalain määrittelemillä tavoilla tällaisissa tapauksissa ei välttämättä ole mahdollista.

Poliisitoimintayksikkö tulee vuoden 2022 aikana tarkastelemaan rikostutkinnan tilaa ja korjaustoimenpiteiden mahdollisuuksia prosessien kehittämisen näkökulmasta. Kuten jo edellä on todettu, prosessien kehittäminen edellyttää täsmällisempää tietoa siitä millaisiin tehtäviin rikostorjunnan ja siten myös rikostutkinnan henkilöstön työaika kuluu. Vasta tämän selvityksen pohjalta on riittäviä mahdollisuuksia tarkastella yksityiskohtaisemmin, millaisia korjausliikkeitä tilanteen osalta voidaan ja on ylipäätään mahdollista tehdä.

Lisäksi poliisitoimintayksikkö tulee tarkastelemaan eri toimintaprosessien valtakunnallisen yhdenmukaistamisen mahdollisuuksia osana esitutkinnan tilan parantamista. Esimerkkinä mainittakoon esikäsittelytoiminto, joka on nyt järjestetty poliisiyksiköittäin jossain määrin eri tavoin.

Lisäksi vuoden 2022 aikana tullaan tarkastelemaan myös esitutkintaprosessin laadun parantamista tietynlaisten toimintatapojen vakioimisen lisäämisen ja osaamisen kehittämisen ja sen oikean kohdentamisen pohjalta. Erityisesti esitutkintaprosessin alkuvaiheessa, esimerkiksi juuri esikäsittelytoiminnossa, kirjaamiseen ja muihin alkutoimenpiteisiin liittyvät seikat ovat oleellisessa merkityksessä koko prosessin osalta, mutta myös työajan säästön kannalta.

Todettakoon vielä, että poliisitoimintayksikkö tulee vuoden 2022 alkupuolella käynnistämään esitutkinnan kehittämisprojektin, jonka tarkoituksena on tarkastella prosessiin liittyviä kehittämistarpeita. Tarkastelun lähtökohtana on esitutkinta kokonaisuudessaan niin toiminnallisesti, lainsäädännöllisesti kuin myös henkilöstön osaamiseen liittyvien seikkojen osalta.

Lisäksi enemmänkin yhteiskunnallisena kysymyksenä olisi aiheellista tarkastella sitä, mitä muita keinoja on käytettävissä sen sijaan, että asioiden selvittelymekanismina on rikosprosessi. Esimerkiksi yksityisen sektorin tietyt toimenpiteet esimerkiksi varkauksien estämiseksi vaikuttavat suoraan siihen, että asioita ei ylipäätään ole tarve saattaa rikosprosessissa käsiteltäviksi vaan rikoksia voidaan estää jo ennalta. Lisäksi hallinnollisten seuraamusten laajempi käyttöönotto saattaisi olla tarkoituksenmukainen vaihtoehto tai korvaaja rikosprosessissa tapahtuvalle asioiden selvittämiselle.

Laajempina, mutta esitutkinnan tilanteen kannalta merkittävänä kysymyksenä voidaan mainita myös sen tarkastelu, kuinka selkeästi eri toimijoiden roolit ja vastuut on yhteiskunnassa määritelty ja toimiiko yhteiskunnan tukiverkosto kaikkine toimijoineen siten, että se kykenee tosiasiallisesti vaikuttamaan myös siihen, missä määrin asioita ylipäätään tulee rikosprosessissa käsiteltäviksi. Esimerkiksi ennalta estävän toiminnan osalta on huomattava, että poliisi on vain yksi toimija.

2.2 Poliisihallituksen selvitys

2.2.1 Esitutinnan kestoja koskevasta laillisuusvalvonnasta

Tutinnan edistymisen valvonta on osa rikostorjunnan päivittäistä esimiestyötä, jota toteuttavat ryhmänjohtajat ja tutkinnanjohtajat. Poliisiyksiköt kohdentavat tutkinta-aikoihin ja pitkään avoimena olleisiin esitutkintoihin seuranta omien laillisuusvalvontasuunnitelmiansa tai muiden antamiensa määräysten mukaisesti.

Esitutinnan kesto oli yhtenä Poliisihallituksen vuonna 2021 poliisiyksiköihin kohdistamien laillisuustarkastusten painopistealueena. Pitkään avoimena tutkinnassa olleiden rikosasioiden seurannan raja-arvona käytetään yleisesti 540 vuorokautta (1 v 6 kk), jolle on poliisiasiaintietojärjestelmässä tutkinnanjohtaja- ja tutkijatasolle ulottuva raportointi. Ennakkomateriaalina poliisiyksiköitä pyydettiin Poliisihallituksen laillisuustarkastukseen toimittamaan selvitys yli 540 vuorokautta kestäneiden esitutkintojen keston perusteista sekä kaikki vuosien 2020–2021 aikana annetut esitutinnan kestoja koskevat kanteluratkaisut. Poliisihallituksen tarkastussuunnitelman ohessa yksiköille toimitettiin tätä selvitystä koskeva Eduskunnan oikeusasiamiehen selvitys- ja lausuntopyyntö. Yksiköitä pyydettiin esittämään tarkastuksilla ne toimenpiteet, joihin on ryhdytty esitutinnan keston lyhentämiseksi huomioiden em. oikeusasiamiehen pyyntö.

Poliisihallituksen suorittamissa laillisuustarkastuksissa poliisilaitosten esittämässä selvityksissä esitutinnan viiveiden syistä nousi yleisimpänä esille tutkinnan henkilöressurssien vähäisyys suhteessa tutkittavien rikosasioiden määrään. Myös henkilövaihtuvuus esitettiin useamman poliisilaitoksen selvityksessä tutkintaviiveitä yleisesti kasvattavana tekijänä. Erityisesti henkilöstön vaihtuvuus mainittiin ns. perustutkintaa rasittavana tekijänä, ja joillakin poliisilaitoksista oli näihin tehtäviin liittyviä rekrytointiongelmia. Tehtävämäärän ja henkilöressurssin yhteensovittaminen on edellyttänyt tutkittavien asioiden asettamista kiireellisyysjärjestykseen, jolloin vähemmän kiireelliseksi priorisoitujen tutkintojen läpimenoajat ovat kasvaneet.

Tavoittamattomat etsintäkuulutetut mainittiin myös yleisenä syynä tutkinta-aikojen pitkittymiselle. Edelleen selvityksissä todettiin pitkään avoimena olleissa jutuissa olevan usein kyse laajoista ja vaikeasti selvitettävistä rikoskokonaisuuksista, joissa tutkinnan etenemiseen vaikuttavat hyvinkin moninaiset seikat.

Osana laillisuustarkastuksia poliisiyksiköt toimittavat omat laillisuusvalvonta-suunnitelmansa vuosittain Poliisihallitukselle. Yksiköiden vuoden 2021 suunnitelmista voidaan todeta, että esitutinnan kesto oli kaikkien yksiköiden suunnitelmissa tarkastuskohteena huomioitu viittaukselle Poliisihallituksen tarkastussuunnitelman painopisteisiin tai yksikön omiin määräyksiin.

Pääsääntöisesti seurannassa ovat yli 540 vuorokautta tai pidempään tutkinnassa olleet jutut, joiden viipymisen syistä tutkinnanjohtajien on määräajoin annettava selvitykset esimieslinjassa ja laillisuustarkastuksissa. Lisäksi osassa poliisilaitoksia seurannassa on 6 kuukauden sisään syyteoikeudeltaan vanhenevat jutut. Yleisimmin tarkastukset toteutetaan kaksi tai kolme kertaa kalenterivuodessa. Tarkastusten tiheydessä oli eroja poliisiyksiköiden välillä. Myös tarkemmin kohdistettua valvontaa tutkinta-aikoihin voidaan kohdentaa, esim. Oulun poliisilaitoksen vuoden 2021 laillisuusvalvontasuunnitelmassa määräajoin raportoitavaan seurantaan oli määrätty tietyt lapsiin kohdistuneet rikokset.

Toimenpiteet, joilla tutkinta-aikojen kasvua on pyritty hillitsemään, liittyivät poliisilaitosten selvitysten mukaan lähinnä töiden uudelleen organisointiin kuten esikäsittelytoiminnon käyttöönottoon. Myös paikallisia resurssivajeita oli pyritty paikkaamaan.

2.2.2 Esitutinnan kestoa koskevista kanteluista

Oikeusasiamiehen selvityspyynnössä pyydettiin Poliisihallitusta antamaan selvityksensä yhteydessä myös tiedot kaikista esitutinnan kestoa koskevista kanteluasioista ja niissä tehdyistä havainnoista, ja keräämään tätä varten poliisiyksiköiltä tiedot niiden itse ratkaisemista kanteluasioista, joissa on ollut kysymys esitutinnan kestosta. Lisäksi oikeusasiamies ilmoitti tulevansa vuonna 2021 siirtämään oikeusasiamiehelle tehtyjä esitutinnan kestoa koskevia kanteluja Poliisihallituksen käsiteltäväksi. Poliisihallitus käsitteli vuonna 2021 Eduskunnan oikeusasiamiehen siirtämiä esitutinnan kestoa koskevia kanteluita 20. Kanteluihin annetuista ratkaisuksista tai niitä koskevista muista toimenpiteistä on ilmoitettu oikeusasiamiehelle. Vastaavia Valtioneuvoston apulaisoikeuskanslerin siirtämiä kanteluita Poliisihallitus käsitteli viisi. Laillisuustarkastusten loppuun mennessä poliisiyksiköt toimittivat vuosina 2020–2021 ratkaisemistaan esitutinnan kestoa koskevista kanteluista yhteensä 48 kanteluratkaisua Poliisihallitukselle.

Sekä poliisilaitosten että Poliisihallituksen käsittelemistä kanteluista suurin osa koski yksittäisen rikosilmoituksen tutkintaa. Useamman ilmoituksen tutkintakokonaisuutta, esiselvitystä tai muun S-ilmoituksen tutkintaa koskevia asioita kanteluista oli noin kolmasosa. Useissa kanteluissa oli tutkinnan keston lisäksi esitetty muutakin jutun tutkintaan tai tutkintapäätökseen liittyvää arvostelua.

Kanteluihin annetuissa selvityksissä ja kanteluratkaisuissa tuli esille samoja tutkinnan keston vaikuttaneita syitä kuin poliisiyksiköiden antamissa selvityksissä. Yleisimpinä syinä tutkinnan pitkittymiselle esitettiin vaativaa tai laajaa tutkintaa, suurta samanaikaista työmäärää ja siitä johtuvaa tehtävien priorisointia sekä henkilöstön vaihtuvuutta. Tutkintapyyntöjen täydennykset ja erilaiset lisäselvityspyynnöt näyttävät myös kanteluihin johtaneissa tapauksissa olevan melko yleisiä viivettä aiheuttavia tekijöitä. Ainakin osassa näistä tapauksista näyttäisi olevan viitteitä Poliisitoimintayksikön lausunnossa todetusta riita-asioiden ohjautumisesta poliisin selvitettäväksi.

Poliisilaitosten ja Poliisihallituksen käsittelemistä kanteluista noin puolet tapauksista ei aiheuttanut laillisuusvalvonnallisia toimenpiteitä. Siltä osin, kun ratkaisuissa kohdennettiin moitteita esitutkinnan keston, oli kyse tilanteista, joissa aktiiviset tutkintatoimet olivat olleet pitkään pysähdyksissä tai tutkinnan aloitus oli viivästynyt hyvin pitkäksi aikaa niin ettei sitä selittänyt poliisista riippumattomat seikat. Osassa tapauksia todettiin, ettei tutkintaa ollut suoritettu esitutkintalain vaatimusten mukaisesti ilman aiheetonta viivästystä, mutta viiveen ei voitu katsoa johtuneen kenenkään yksittäisen virkamiehen laiminlyönnistä tai muusta virheellisestä menettelystä vaan työtehtävien tosiasiallisesta ruuhkautumisesta.

2.2.3 Poliisihallituksen havainnot laillisuustarkastuksista ja kanteluista

Poliisiyksiköiden esitutkinnan keston kohdentamasta esimies- ja laillisuusvalvonnasta voidaan laillisuustarkastuksissa saatujen selvitysten perusteella todeta, että valvontaa on suoritettu suunnitellusti. Juttumäärässä ja tutkinta-ajoissa tapahtunut kehitys edellyttää myös jatkossa kattavaa säännöllistä valvontaa. Yksiköiden välillä on eroja valvonnan toteutuksessa, joiden johdosta on tarpeen arvioida, tuleeko seurantaa yhdenmukaistaa. Kanteluihin annetut ratkaisut myös osoittavat sen, että aiheettomiin viiveisiin on puututtu. Poliisihallitus kehotti laillisuustarkastuksilla tehtyjen havaintojen johdosta poliisiyksiköitä valvomaan tutkinnan viiveitä kohdentamalla tutkinta-aikoihin säännöllistä, kattavaa ja riittävän usein tehtävää seurantaa, sekä puuttumaan havaittuihin viiveisiin niiden edellyttämällä tavalla.

Kuten oikeusasiamiehen selvityspyynnössä todetaan, esitutkinnan hyväksyttävä kesto riippuu kussakin yksittäistapauksessa tutkittavana olevan asian erityispiirteistä kuten sen laadusta ja laajuudesta. Myös käytettävissä olevat resurssit vaikuttavat esitutkinnan keston. Laajat rikoskokonaisuudet ja vaikeasti selvitettävät rikosasiat ovatkin poliisiyksiköiden selvitysten perusteella yksi selvästi erottuva ryhmä pitkään kestäneissä esitutkinnoissa.

Hyvin yleisiä ovat myös tapaukset, joissa esitutkinnan valmistuminen odottaa etsintäkuulutetun henkilön tavoittamista. Näissä on varsin usein kyseessä tilanne, jossa rikoksesta epäilty ei ole Suomessa. Etsintäkuulutettujen asioiden osalta kaikille poliisilaitoksille annettiin laillisuustarkastuksessa kehoitus huolehtia, että etsintäkuulutettujen asioissa myös säännöllisesti tarkistetaan jutun tila ja mahdollisesti päivittyneet olinpaikkatiedot. Edelleen erityisesti maasta poistuneiden etsintäkuulutettujen juttujen osalta kehoitettiin huolehtimaan siitä, että henkilöä tavoitellaan tarkoituksenmukaisella tavalla, ja tehdään syyttäjyhteistyötä ja kansainvälistä yhteistyötä asian sitä edellyttäessä.

Esitutkinnan viiveet näyttävät sekä poliisiyksöiden selvitysten, että kanteluista tehtyjen havaintojen perusteella liittyvän pitkälti tutkintaan käytävissä olevan henkilöresurssin riittämättömyyteen suhteessa tehtävämäärään, joka aiheuttaa jatkuvaa tarvetta asettaa tutkittavia asioita kiireellisyysjärjestykseen.

Henkilövaihtuvuus näyttää myös lisäävän riskiä tutkinnan viipymisestä. Erityisesti kanteluihin johtaneissa tapauksissa, joiden tutkinnassa oli ollut henkilövaihdoksia, oli viitteitä, että tiedot siitä mitä asiassa on jo tehty ja mitä toimenpiteitä tutkinnan valmiiksi saattaminen vielä edellyttää, eivät olleet ajantasaisia. Tällaiset puutteet tutkinnan dokumentaatiossa ja tiedon välittymisessä ovat omiaan lisäämään esitutkinnan kestoja, ja voivat myös heikentää esitutkinnan tuloksellisuutta. Poliisihallitus kehotti kanteluista tehtyjen havaintojen johdosta poliisiyksiköitä huolehtimaan siirtyvien juttujen osalta siitä, että siirron yhteydessä tarkistetaan tutkinnan tila ja sen valmiiksi saattamisen vaatimat toimenpiteet.

Esitutkintalain 3 luvun 11 §:n velvoite toimittaa esitutkinta ilman aiheetonta viivytystä henkilöityy pitkälti tutkinnanjohtajaan. Poliisitoimintayksikön lausunnosta ilmenevät esitutkinnan toimintaympäristön muutokset korostavat tutkinnanjohtajan ajantasaisen tilannekuvan merkitystä riippumatta siitä onko kyse suurten juttumassojen hallinnasta tai yksittäisen vaativan rikosasian tutkinnasta. Laillisuusvalvonnassa tehtyjen havaintojen perusteella tutkinnan tilannekuvaan liittyvän dokumentaation kehittämiseksi on ilmeisiä tarpeita, jotka liittyvät mahdollisuuksiin edistää esitutkinnan sujuvuutta ja tuloksellisuutta sekä valvoa tutkinnan etenemistä.

Poliisihallituksen laillisuusvalvonnan tarkastushavainnot raportoidaan edelleen Poliisihallituksen johdolle vuoden 2022 alussa. Poliisihallituksen laillisuusvalvonta tulee tässä yhteydessä esittämään, että poliisiyksiköiden velvollisuutta suorittaa pitkään kestävien esitutkintojen seuranta yhdenmukaistettuihin valtakunnallisesti.

Lisäksi toiminnanohjauksen arvioitavaksi tullaan esittämään sitä, onko esimerkiksi tutkintasuunnitelmien laadintaa koskevaa ohjeistusta tarpeen kehittää niin, että se tukee tutkinnanjohton mahdollisuuksia valvoa ja edistää tutkinnan joutuisuutta ja että mahdollisista henkilöstövaihdostilanteista aiheutuvat lisäviiveet tutkinnoille minimoituisivat.

3 ARVIOINTI

3.1 Oikeusohjeita

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tai häntä vastaan nostetusta rikossyytteestä.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Valtion virkamieslain 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä.

Esitutkintalain 3 luvun 11 §:n 1 momentin mukaan esitutkinta on toimitettava ilman aiheetonta viivytystä. Säännöksen 3 momentin mukaan esitutkintatoimenpiteet voidaan olosuhteiden sitä edellyttäessä asettaa tärkeysjärjestykseen.

3.2 Yleistä esitutkinnan toimittamisesta

Esitutkinnan viivytyksetön toimittaminen palvelee rikosten asianosaisten oikeusturvan toteutumista. Prosessin nopeus ei luonnollisesti ole itsetarkoitus eikä se saa liikaa korostua esitutkinnan laadun kustannuksella. Esitutkinta on kuitenkin yleensä tuloksekkainta silloin, kun se voidaan toimittaa mahdollisimman pian rikoksen tapahduttua. Esitutkinnan joutuisuudella on luonnollisesti suuri merkitys rikoksen uhrin kannalta. Esitutkinnan toimittaminen ilman aiheetonta viivytystä on tärkeää myös syylliseksi epäillyn kannalta, jotta hän ei joudu olemaan kauempaa kuin välttämätöntä rikoksesta epäillyn asemassa. Ylipäätään asianmukainen esitutkinta ja sen viivytyksetön toimittaminen on tärkeää koko rikosoikeudellisen järjestelmän toimivuuden ja uskottavuuden kannalta.

Esitutkinnalle ei voida asettaa yleistä enimmäisaikaa, vaan esitutkinnan hyväksyttävää aikaa on arvioitava ottaen huomioon muun muassa sen laatu, laajuus ja yksilölliset erityispiirteet. Myös esitutkinnan toimittamiseen liittyvät muut tekijät, kuten käytettävissä olevat tutkintaresurssit ja poliisin mahdollisuus asettaa tehtävänsä kiireellisyysjärjestykseen vaikuttavat tosiasiallisesti esitutkinnan keston. Esitutkintaan käytettävissä oleva aika riippuu myös siitä, mikä on epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisaika ja siitä, koska epäilty rikos on tullut poliisin tietoon.

Joka tapauksessa esitutkinta tulee toimittaa loppuun sellaisessa ajassa, että tutkittavana oleva rikos ei pääse vanhentumaan ja että syyttäjälle jää kohtuullinen aika syyteharkinnan suorittamista varten. Rikoksen vanhentumisaika tulee ottaa huomioon myös siten, että asianomistajalle jää mahdollisuus niin halutessaan saattaa asia itse tuomioistuimessa vireille siten kuin asianomistajan toissijaisesta syyteoikeudesta oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 14 §:ssä säädetään.

On myös otettava huomioon, että mikäli asiaa sittemmin käsitellään oikeudessa mahdollisesti useassakin oikeusasteessa, ei rikosprosessin kokonaiskesto aika saa muodostua liian pitkäksi. Jos asian käsittely jo esitutkintavaiheessa kestää vuosia, on kokonaiskäsittelyaika pelkästään jo tästä syystä vaarassa muodostua niin pitkäksi, että se on Euroopan ihmisoikeussopimuksen soveltamiskäytännön vastainen. Rikosasioiden käsittelyn viivästymiseen vaikuttaa koko rikosprosessiketjun – poliisin, syyttäjien ja tuomioistuinten – niukka resurssointi.

Vaikka tutkija varsinaisesti huolehtii konkreettisista tutkintatoimenpiteistä, tutkinnanjohtajan velvollisuuksiin kuuluu valvoa sitä, että esitutkinta suoritetaan ilman aiheetonta viivytystä. Viime kädessä tutkinnanjohtaja on vastuussa siitä, että esitutkinta toimitetaan esitutkintalain säännösten mukaisesti. Tutkinnanjohtajalle kuuluu myös kaikkien esitutkinnan kannalta tärkeiden päätösten tekeminen. Tutkinnanjohtaja päättää esitutkinnan aloittamisesta ja johtaa tutkintaa. Hän määrää tarvittavista lisäselvityksistä ja kuulusteluista sekä esitutkinnan päättämisestä. Tutkinnanjohtajan tulee itse aktiivisesti seurata johdettavinaan olevien esitutkintojen edistymistä. Valvonta edellyttää asioiden käsittelyn riittävän tehokasta seuranta, jota ei tule jättää pelkästään tutkijoiden oman aktiivisuuden varaan. Valvonta ei myöskään saa olla pelkästään reagoimista asianosaisten aktiivisuuteen.

Suuri juttumäärä rajoittaa käytännössä tutkinnanjohtajan mahdollisuuksia valvoa jokaista juttua yksityiskohtaisesti. On myös selvää, että kukaan ei voi johtaa ja valvoa suurta määrää esitutkintoja pelkästään muistinvaraisesti. Sinänsä asioiden etenemisen tehokkaaseen seurantaan on nykyään jo riittävät mahdollisuudet tietojärjestelmien avulla.

Poliisilaitos vastaa viime kädessä siitä, että asioiden käsittely on järjestetty asianmukaisesti ja muun muassa niin, että aina on selvää, kuka on tutkintavastuussa yksittäisestä asiasta.

Suomen valtio on vastuussa rikosasian pitkästä käsittelyajasta riippumatta siitä, voidaanko kenenkään yksittäisen virkamiehen osoittaa menetelleen moitittavasti.

Jokaisen tapauksen käsittelyajan kohtuullisuutta tulee arvioida kunkin asian erityispiirteiden pohjalta eikä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytännöstä sinällään voida tehdä yksiselitteisiä päätelmiä mistään ehdottomista aikarajoista. Riidatonta kuitenkin on, että rikosprosessien viivästyminen on pitkään ollut ongelma Suomessa ja pitkään viipyneiden esitutkintojen ja syyteharkintojen määrät ovat viime vuosina kasvaneet voimakkaasti.

3.3 Johtopäätöksiä

Poliisin esitutkintatilanne on selvityksestä ilmenevien tilastotietojen sekä laillisuusvalvontahavaintojen perusteella ollut pidemmän aikaa hyvin ongelmallinen. Poliisihallituksen selvityksestä käyvät hyvin ilmi ne moninaiset toimintaympäristön muutokset ja muut syyt, jotka ovat johtaneet tilanteen vaikeutumiseen (kohdat 2.1.2 ja 2.1.3). Poliisihallinnossa on pyritty ja pyritään monin eri tavoin puuttumaan esitutkintojen viipymisiin (kohdat 2.1.4 ja 2.1.5). Esitutinnan kesto on ollut poliisin sisäisen laillisuusvalvonnan painopistealueena ja erityisen huomion kohteena (kohta 2.2). Kun tilanteeseen johtaneet syyt ovat moninaiset, on myös sen kohentamiseen tullut pyrkiä monin erilaisin toimenpitein, joita on tänäkin vuonna käynnissä.

Perusongelmana voimavarojen riittämättömyys

Käsitykseni mukaan keskeisin syy esitutkintojen viipymiseen on se, että käytettävissä olevan henkilöstön määrä on riittämätön tehtävämääriin nähden. Pidän hyvin huolestuttavana Poliisihallituksen näkemystä, että käytössä olevilla poliisin rikostutinnan henkilöstöresursseilla (huomioituna henkilöstön vaihtuvuus) ja rikosasioiden määrillä muutos parempaan ja nopeampaan tutkintaan ei ole realistinen odotus.

Lähtökohtaisesti oikeusasiamiehen tehtävänä ei ole valvoa viranomaisten resurssien riittävyttä. Julkisten resurssien jako on poliittinen päätös, joka kuuluu viime kädessä eduskunnalle. Jos resurssitilanne kuitenkin johtaa perusoikeuksien toteutumatta jäämiseen, esimerkiksi siten, että viranomaiselle säädettyjen lakisäätteisten velvoitteiden hoitaminen on vaikeutunut tai käynyt jopa mahdottomaksi, ei laillisuusvalvonta voi ohittaa resursointiin liittyviä kysymyksiä.

Arvostelun kohdentaminen yksittäiseen virkamieheen ei ole tarkoituksenmukaista eikä kohtuullista tilanteissa, joissa viranomaistoiminnan puutteet ovat johtuneet resursoinnista, johon virkamies ei ole voinut vaikuttaa. Aina ei toimintojen uudelleenorganisointi tai muukaan tehostaminen tuo ratkaisua ongelmiin, jos henkilöstöresurssi on jo alun alkaen ollut alimitoitettu.

Korostan, että rikosprosessia tulee tarkastella kokonaisuutena. Poliisin lisäksi on kiinnitettävä huomiota erityisesti syyttäjien ja tuomioistuinten tilanteeseen. Jos poliisin rikostorjunnan tuloksellisuus kasvaa, edellyttää tämä vastaavaa lisäystä myös muiden viranomaisten voimavaroissa, jotta vältetään asioiden ruuhkautuminen rikosprosessin myöhemmissä vaiheissa.

Resurssikysymykseen perusongelmana on kiinnitetty huomiota monissa yhteyksissä.

Valtioneuvosto antoi eduskunnalle vuonna 2021 selonteon sisäisestä turvallisuudesta (VNS 4/2021). Eduskunta hyväksyi maaliskuussa 2022 selonteon johdosta kannanottonaan seuraavaa (EK 11/2022).

”**Eduskunta** edellyttää, että hallitus huolehtii sisäisen turvallisuuden keskeisten viranomaisten (poliisi, Rajavartiolaitos, pelastustoimi, Hätäkeskuslaitos, Tulli ja Maahanmuuttovirasto), rikosoikeudenhoidon ketjuun kuuluvien oikeushallinnon viranomaisten (Syyttäjälaitos ja Rikosseuraamuslaitos) sekä tuomioistuinlaitoksen toimintaedellytyksistä ja turvaa niiden rahoituspohjan vaalikaudet ylittävällä, kestäväällä ja pitkäjänteisellä tavalla sisäisen turvallisuuden selonteossa (VNS 4/2021 vp) esitettyihin resurssitarpeisiin perustuen.”

Eduskunnan lakivaliokunta on lausunnossaan valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022–2025 (VNS 3/2021) todennut muun muassa seuraavaa (LaVL 11/2021).

”Oikeusministeriön hallinnonalan perusrahoituksessa on merkittäviä välitöntä korjaamista edellyttäviä puutteita. Erityisesti tuomioistuinten, Rikosseuraamuslaitoksen, Syyttäjälaitoksen ja julkisen oikeusavun voimavaratilanne on kestämaton...Lakivaliokunta on toistuvasti muistuttanut siitä, että toimiva rikosoikeudenhoidon ketju edellyttää tasapainoista ja riittävää resursointia kaikille rikosprosessiketjuun kuuluville viranomaisille eli poliisille, syyttäjille, tuomioistuimille, oikeusavulle ja Rikosseuraamuslaitokselle (ks. LaVL 1/2021 vp, LaVL 3/2019 vp sekä mm. LaVL 8/2020 vp, LaVL 3/2020 vp, LaVL 5/2019 vp, LaVL 4/2018 vp, LaVL 13/2017 vp, LaVL 7/2017 vp, LaVL 15/2016 vp ja LaVL 6/2015 vp)... Oikeusvaltion ja oikeusturvan toteutumisesta sekä niiden turvaamiseksi ja vahvistamiseksi tarvittavista lainsäädännöllisistä ja muista keinoista on tarpeen ja perusteltua laatia laaja-alainen selvitys toimenpide-ehdotuksineen (ks. LaVL 1/2021 vp).”

Valtioneuvosto onkin lokakuussa 2021 käynnistänyt laatuaan ensimmäisen **oikeudenhoitoa koskevan selonteon** valmistelun. Selontekoa valmistellaan oikeusministeriön johdolla ja hankkeen määräaika päättyy 31.10.2022. Tavoitteena on, että selonteon kokonaistarkastelun pohjalta päätöksentekijöillä olisi ajantasainen ja kokonaisvaltainen tieto oikeudenhoidon tilannekuvasta, toimintaedellytyksistä ja kehityssuunnasta myöhempiä päätöksiä varten. Hankkeen asettamispäätöksen mukaan selonteko tukee nykyisen hallituksen ohjelmassa kuvattua tarvetta turvata toimivat oikeusprosessit ja oikeusturva, turvata oikeudenhoidon riittävät resurssit ja lyhentää oikeudenkäyntien kokonaiskestoa.

Sisäministeriö ja valtiovarainministeriö ovat teettäneet ulkopuolisen **selvityksen poliisin määrärahojen käytöstä** (Sisäministeriön julkaisuja 2022:24). Siinä todettiin, että poliisin henkilöstömäärä laski tasaisesti vuodesta 2010 lähtien vuoteen 2017 asti. Alimmillaan poliisin henkilöstön määrä oli vuonna 2017, jolloin poliisin käytössä oli 9 650 henkilötyövuotta, joista 7 150 varsinaisia poliisimiesten henkilötyövuosia. Poliisien määrä on vuodesta 2018 lähtien kasvanut. Poliisi arvioi vuonna 2022 kasvattavansa henkilöstöresursseja hallitusohjelman tavoitteiden mukaiseen 7 500 poliisimieshenkilötyövuoteen. Selvityksen mukaan poliisimiesten henkilötyövuosien kasvu vuodesta 2017 eteenpäin ei näytä vaikuttaneen hälytystoiminnassa toimintavalmiusaikoja keskimäärin heikentävästi tai parantavasti. Hälytystoiminnan palvelukykyä on priorisoitu, mutta perusrahoituksen riittämättömyyden vuoksi on samanaikaisesti jouduttu tinkimään rikostorjunnan palvelukykyä.

Esitutkintojen viivästymisen seurauksia

Pidän poliisin rikostorjunnan tilannetta hyvin huolestuttavana, varsinkin kun kyse on useamman vuoden ajan huonompaan suuntaan kumuloituneesta kehityksestä. Kysymys ei ole enää pelkästään esitutkintojen viipymisestä, vaan siitä, että yhä useammin **rikoksen syyteoikeus vanhentuu esitutkinnassa**. Paitsi että esitutkinnot viipyvät, laillisuusvalvonnassa on havaittu, että vaikeassa työtilanteessa päätöksiä esimerkiksi **esitutkinna toimittamatta jättämisestä ja keskeyttämisestä saatetaan tehdä hyvinkin ohuilla ja jopa lainvastaisilla perusteilla**.

Sinänsä perusteltu pyrkimys tehokkuuteen esimerkiksi esitutkintoja rajoittamalla voi käytännössä heikentää rikosprosessijärjestelmän toiminnan ennustettavuutta ja rikosten asianosaisten yhdenvertaista kohtelua sekä tuottaa muutoinkin **oikeusturvaongelmia**. Esimerkiksi Lean-raportissa (oikeusministeriön julkaisuja 2020:6) katsottiin esitutkinna rajoittamisen lisääntyneen jopa huolestuttavassa määrin. Esitutkintayhteistyön kehittämishankkeessa yhdyttiin tähän näkemykseen ja todettiin rajoittamiskäytännön näyttäytyvän yhä enenevässä määrin keinona säädellä tutkintayksikön juttupainetta.

Tavallisen kansalaisen näkökulmasta asioilla, jotka poliisin tai syyttäjän päätöksellä jätetään kokonaan tai osittain tutkimatta tai joita ei ehditä ainakaan kohtuullisessa ajassa hoitaa, voi olla suurikin merkitys. Jos lain sinänsä suomaa harkintavaltaa keskittyä vakavampiin asioihin käytetään kovin laveasti, tämä voi **heikentää rikosoikeudellisen järjestelmän uskottavuutta ja luottamusta poliisiin**.

Korostan, että viime kädessä kyse on oikeusvaltioperiaatteen toteutumisesta. Luottamus oikeudenhoitoon on yhteiskunnan suotuisan kehityksen perusedellytys ja oikeusvaltiossa keskeistä on, että kansalaiset ja yritykset voivat luottaa oikeusprosesseihin. Julkisen vallan tulee toteuttaa rikosvastuuta tehokkaasti ja tarjota tehokasta oikeussuojaa, jonka yksi keskeinen osatekijä on, että oikeussuojaa saa kohtuullisessa ajassa. Tämä edellyttää, että koko rikosprosessiketjun toimintaedellytykset ovat kunnossa.

Keinoja tilanteen parantamiseksi

Esitutkintojen viivästymisen perussyynä oleva voimavarojen riittämättömyys on edellä kerrotusti tiedostettu eri tahoilla, ja ongelma olisi poistettavissa **voimavaroja lisäämällä**. Sinänsä on selvää, että sama perusongelma liittyy myös monien muiden viranomaisten toimintaedellytyksiin. Korostan kuitenkin, että esitutkinnassa ja koko rikosprosessiketjun toiminnassa on kyse oikeusturvasta ja valtion ydintehtävästä, minkä tulisi näkyä resurssipäätösten painotuksissa.

Yksittäisen tutkijan tai tutkinnanjohtajan mahdollisuudet vaikuttaa tilanteeseen ovat rajalliset. Myöskään poliisilaitokset tai edes Poliisihallitus eivät tosiasiallisesti voi toimillaan olennaisesti helpottaa keskeistä perusongelmaa eli rikostorjunnan resurssien ja tehtävämäärien suhdetta.

Oikeusturva ei ole ilmaista. Kyse onkin siitä, mikä on se oikeusturvan taso, jonka julkinen valta on valmis kustantamaan ja mistä tavoitteista ollaan valmiita luopumaan, jos resursseja ei katsota voitavan lisätä. Näihin kysymyksiin otetaan toivottavasti selkeästi kantaa valmisteilla olevassa oikeudenhoidon selonteossa.

Rikosprosessin tehostamisen mahdollisuuksia on jatkuvasti arvioitava. Oikeusministeriön toukokuussa 2020 asettama työryhmä onkin arvioinut rikosprosessin tehostamisen keinoja ja esitutkintalain muutostarpeita. Työryhmän tehtävänä oli valmistella ehdotukset tarvittaviksi lainsäädäntömuutoksiksi sekä tehdä muita tarpeellisia rikosasioiden käsittelyä koskevia ehdotuksia poliisin, syyttäjälaitoksen sekä tuomioistuinten käytäntöjen ja menettelytapojen kehittämiseksi (Rikosprosessin tehostaminen; Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2022:14).

Työryhmä teki monia varteenotettavia ehdotuksia rikosprosessin tehostamiseksi. Annoin huhtikuussa 2022 työryhmän ehdotuksista lausunnon (EOAK/1829/2022), johon voi tutustua oikeusasiamiehen verkkosivuilla. Kannatin muun muassa ehdotusta eräiden lapsiin kohdistuvien rikosten esitutinnan, syyteharkinnan ja tuomioistuinkäsittelyn **säätämistä kiireelliseksi** laissa, mistä olin aikaisemmin tehnyt oikeusministeriölle lainsäädäntöesityksen (EOAK/5625/2020). Totesin kuitenkin, ettei jutturuuhkia saada purettua tiettyjä asiaryhmiä laissa kiireelliseksi säätämällä. Kun joku asiaryhmä säädetään kiireelliseksi, muissa asiaryhmissä käsittelyajat pitenevät, jos resurssit pysyvät samoina.

Se, joka päättää, missä järjestyksessä rikosasiat tutkitaan, käyttää merkittävää yhteiskunnallista valtaa. Nyt tämän harkinnan tekevät hyvin hajautetusti yksittäiset tutkinnanjohtajat, jolloin on vaikea saavuttaa kovin yhtenäistä linjaa. Käsitykseni mukaan Poliisihallitus tai joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta poliisilaitoksetkaan eivät ole yleisesti linjanneet priorisointikriteerejä.

Katsoin lausunnessani, että olisi perusteellisesti arvioitava, olisiko **asioiden käsittelyn priorisoinnin sääntelystä lakitasolla** yksityiskohtaisemmin ja kattavammin saavutettavissa joitain hyötyjä. Olisi mielestäni perusteltua, että priorisointi ei jäisi vain yksittäisten virkamiesten vastuulle. Julkisen vallan tulisi ottaa kokonaisvaltaista vastuuta päätettäessä rikosasioiden käsittelyjärjestyksestä, erityisesti jos resurssilisäyksiä ei katsota mahdollisiksi. Tämä edistäisi muun muassa yhdenvertaisuuden toteutumista.

Kun esitutkintojen viivästyminen valitettavasti tuskin kovin nopeasti korjaantuu, on perusteltua arvioida myös sitä, mitä **oikeusturvakeinoja** asianosaisilla on käytettävissään, jos esitutkinta viivästyy.

Eräs mahdollisuus on viivästyneestä esitutkinnasta johtuneen perus- ja ihmisoikeuksien **loukkauksen hyvittäminen**. Voimassa olevan vahingonkorvauslain 5 luvun 6 §:n perusteella oikeus korvaukseen loukkauksen aiheuttamasta kärsimyksestä tulee kuitenkin sovellettavaksi vain säännöksessä tarkoin rajatuissa tilanteissa. Säännös on varsin kapea soveltamisalaltaan, jonka ulkopuolelle jää esimerkiksi korvaus aineettomasta vahingosta, joka voi aiheutua pitkään viipyneen esitutinnan aiheuttamasta huolesta, epävarmuudesta ja muusta niihin rinnastettavasta haitasta.

Oikeusministeriö on asettanut työryhmän julkisyhteisön vahingonkorvausvastuuta koskevan uudistuksen ja muiden tarpeellisten täsmennysten toteuttamiseksi. Työryhmän toimikausi päättyy 30.11.2022. Hankkeessa tarkastellaan muun muassa voimassa olevien vahingonkorvauslain julkisyhteisön korvausvastuuta koskevien säännösten lisäksi mahdollista tarvetta säätää julkisyhteisön toiminnassa aiheutuneen aineettoman vahingon korvaamisesta.

Tämä edellyttää julkisyhteisön toiminnassa perus- ja ihmisoikeuksien loukkauksesta aiheutuneen vahingon sekä vahingonkorvauslain 5 luvun 6 §:ssä tarkoitetusta kärsimyksestä aiheutuneen vahingon lähempää tarkastelua.

Oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetussa laissa (hyvityslaki) säädetään asianosaisen oikeudesta saada valtion varoista hyvitys, jos oikeudenkäynti viivästyy. Viivästykseenä otetaan huomioon myös esitutinnan kesto. Sen sijaan tilanteet, joissa esitutkinta viivästyy, mutta syyttä ei nosteta eli asia ei etene oikeudenkäyntiin, jäävät hyvityslain mukaan sen korvausjärjestelmän ulkopuolelle.

Korkein oikeus on kuitenkin katsonut (KKO:2011:38), että esitutinnan kohtuuttomasta kestosta voi sellaisenaankin aiheutua samankaltaista aineetonta vahinkoa kuin varsinaisen oikeudenkäynnin viivästymisestä. Vaatimus perus- ja ihmisoikeuksien tehokkaasta toteutumisesta puoltaa varsin vahvasti tulkintaa, jonka mukaan myös esitutinnan kohtuuton kesto voi oikeuttaa korvaukseen vastaavalla tavalla kuin varsinaisen oikeudenkäynnin viivästyminen. Asianosaisen oikeusturvan kannalta ei ole perusteltua, että oikeus korvaukseen esitutinnan kohtuuttoman keston perusteella riippuisi siitä, nostetaanko asiassa lopulta syyte vai ei. Korkeimman oikeuden mukaan estettä kärsimyskorvauksen tuomitsemiselle ei ole, jos esitutinnan katsotaan kestäneen kohtuuttoman kauan.

Tällä hetkellä mahdollisuus kärsimyskorvaukseen pelkästään viivästyneen esitutinnan johdosta perustuu korkeimman oikeuden ennakkopäätöksiin. Mielestäni hyvityslaisissa olisi perusteltua säätää nimenomaisesti, että oikeus hyvitykseen esitutinnan kohtuuttomasta viivästymisestä ei riippuisi siitä, nostetaanko asiassa lopulta syyte vai ei.

Euroopan ihmisoikeussoikeussopimuksen 13 artiklan mukaan

Jokaisella, jonka tässä yleissopimuksessa tunnustettuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava käytettävissään tehokas oikeussuojakeino kansallisen viranomaisen edessä siinäkin tapauksessa, että oikeuksien ja vapauksien loukkauksen ovat tehneet virantoimituksessa olevat henkilöt.

Ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytännössä on katsottu, että myös kohtuuttoman pitkään kestänyt esitutkinta voi merkitä ihmisoikeuden loukkauksen muodostavaa oikeudenkäynnin viivästymistä. Viivästymisen hyvittäminen voi olla ihmisoikeussoikeussopimuksen 13 artiklassa tarkoitettu tehokas oikeussuojakeino.

Käsitykseni mukaan esimerkiksi sellaisissa tapauksissa, joissa tutkittavana olevan rikoksen syyteoikeus vanhenee esitutkinnan tai syyteharkinnan aikana, voidaan lähtökohtaisesti olettaa, että julkinen valta ei ole onnistunut sille perustuslain ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaan kuuluvassa velvollisuudessa käsitellä asia asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä sekä turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Mielestäni olisi perusteltua, että näissä tai muissa esitutkinnan kohtuuttoman viivästymisen tapauksissa, joissa syytetä ei nosteta, viranomaiset antaisivat asianosaisille oma-aloitteisesti **tiedon mahdollisuudesta hakea Valtiokonttorilta kärsimyskorvausta** (KKO:2011:38 viitaten) valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain mukaisesti. Tämä on viivästyneen esitutkinnan asianosaisen ensivaiheen oikeussuojakeino ennen mahdollisen kanteen nostamista valtiota vastaan. Viivästyshyvitysten maksamisesta julkiselle vallalle aiheutuvat kustannukset voisivat myös edistää voimavarojen kohdentamista viivästysten välttämiseen.

4 TOIMENPITEET

Pidän hyvin huolestuttavana poliisin esitutkintojen keston tilannetta. Sen pysyvämpi korjaaminen vaatii voimavaroja, pitkäjänteisiä toimenpiteitä ja jatkuvaa seurantaa. Pidän Poliisihallituksen aktiivista seurantaa ja toimia tärkeinä, koska kysymys ei kaikilta osin ole sellaisista ongelmista, joihin yksittäinen poliisilaitos voisi yksin omilla toimillaan vaikuttaa. Poliisihallituksellakin on vain rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa voimavarojen riittämättömyydestä johtuviin ongelmiin.

Kiinnitän Poliisihallituksen huomiota edellä esitutkintojen viivästymisestä esittämäni ja pyydän Poliisihallitusta edelleen aktiivisesti arvioimaan keinoja esitutkintojen nopeuttamiseksi ja huolehtimaan sisäisen laillisuusvalvonnan toimenpiteistä esitutkintojen keston seurannassa ja valvonnassa.

Lähetän tämän päätökseni Poliisihallitukselle ja pyydän Poliisihallitusta saattamaan sen kaikkien esitutkintaa suorittavien poliisiyksiköiden tietoon.

Pyydän Poliisihallitusta ilmoittamaan minulle 31.12.2023 mennessä, minkälaisia tuloksia poliisitoimintayksikön ilmoittamassa (kohta 2.1.5) esitutkinnan kehittämissuunnitelmassa sekä rikostutkinnan tilaa ja esitutkintaprosessin laadun parantamista koskevissa tarkasteluissa on saavutettu, mihin toimenpiteisiin poliisissa on ryhdytty ja minkälainen esitutkintojen käsittelyaikatilanne on loppuvuodesta 2023.

Lähetän päätökseni tiedoksi myös sisäministeriölle.